

Mies van der Rohe 2017

De Mies van der Rohe Award is de belangrijkste architectuur prijs in Europa en wil met een rondreizende expositie het publiek een overzicht geven van recente gebouwen die een bijdrage zijn tot ons Europees patrimonium. Om de twee jaar wordt dit initiatief van de Europese Unie hernomen in boekvorm en in een rondreizende tentoonstelling. De selectie van de EU Mies Award 2017 is te zien in de Brusselse BOZAR tot 22 oktober 2017.

De Mies van de Rohe Award werd voor de eerste maal uitgereikt in 1988 aan de Portugese architect Alvaro Siza voor een klein bankgebouw in Vila do Conde. De initiatiefnemers waren de Foundation Mies van der Rohe en de stad Barcelona. In 2001 werd deze onderscheiding de officiële prijs van de Europese Unie. Het gevolg was dat realisaties in Zwitserland en creaties van Zwitserse architecten werden uitgesloten terwijl Turkije en Turkse architecten wel konden deelnemen. Alle landen die in de eerste fase zitten om toe te treden tot de Europese Unie komen in aanmerking. De werkwijze is sinds 1988 niet veranderd. Per land zijn er individuele adviseurs en instellingen die elke vijf projecten voordragen. Vervolgens wordt een internationale jury samengesteld die alle projecten doorneemt en tot een eerste selectie komt van ongeveer 40 gebouwen. Na discussie kiest men vijf projecten die vervolgens door de jury ter plaatse worden bezocht. Sinds 2001 kiest men ook een project van een zeer jong bureau, de prijs voor de "Emerging Architect".

De lijst van de prijswinnaars bevat hoofdzakelijk publieke bouwwerken zoals een station, een bibliotheek, een opera en een paar musea. Vaak was er de kritiek dat huisvesting nauwelijks een kans maakte voor de Mies Award. Te weinig sterke beelden, maar de vraag is of dit wel hoeft dat de woningbouw een opvallende verschijning moet krijgen.

Het jury verslag benadrukt de werkwijze en hoe men tot de eindbeslissing is gekomen. Om enig vat te krijgen op de veelheid aan 353 inzendingen, worden er vier categorieën gemaakt: *Exo-Urban*, *Periphery*, *Consolidated en Historic Centre*. Vanuit deze opdeling, die echter zeer breed wordt genomen, wordt gezocht naar voorbeelden die meer uitvoerig aan bod komen in het boek en de expositie. Voor de eerste categorie *Exo-Urban* werd dit jaar gekozen voor het Rivesaltes Memorial Museum ontworpen door Rudy Ricciotti. Deze locatie was vanaf 1939 een interneringskamp en tijdens WO II een verzamelplaats van Joden en zigeuners. Nadien en tot in 1965 met de sluiting is er een relatie met de Franse koloniën in Noord-

Afrika. Ricciotti ontwierp een monoliet betonnen volume dat hellend uit de aardbodem komt.

Rivesaltes Memorial Museum ontworpen door Rudy Ricciotti © Kevin Dolmaire

In deze categorie is er ook een Belgische selectie. Het gaat om het voortreffelijk project van het bureau BAUKUNST van Adrien Verschuere. Hij ontwierp een accommodatie bij een sportinfrastructuur in Spa. Op een voorbeeldige wijze werd het neoklassiek kasteel geïntegreerd; de uitbreiding bevat een restaurant, een keuken en kleine sportruimtes, allemaal gegroepeerd rond een open patio. Één van de mooiste recente gebouwen in Wallonië.

Ribe, Kannike-Gården, . Lundgaard & Tranberg Architects, © Anders Sune Berg

Voor de categorie *Historic Centre* werd gekozen voor een gebouw in het Deense stadje Ribe. Lundgaard & Tranberg Architects hebben in deze best bewaarde middeleeuwse stad een publiek gebouw ontworpen met onderaan een archeologische site. Het gebouw bezit een mega hellend dak waarin kleine openingen zijn aangebracht. Er werd gebruik gemaakt van een artisanale bouwwijze met bakstenen uit de regio. Het tweede project

bevindt zich in Warsaw, het Katyn Museum van de BBGK Architects / Jerzy Kalina / Maksa. Het is zowel een museum als een memoriaal, een herdenkingsplaats daar waar Poolse militairen werden vermoord door de Russische geheime dienst. Het is een verbouwing van een bestaande fortificatie (citadel) waar deze donkere periode wordt herdacht. Het is tevens een interessant landschappelijk project, een eenheid tussen gebouw en de natuur.

London, 'Ely Court', Alison Brooks Architects © Paul Riddle

Bij *Consolidated* werd gekozen voor een woningbouwproject 'Ely Court' van Alison Brooks Architects in London. Een geheel van 43 woningen met een mix van koopwoningen en sociale huurwoningen. Een project dat teruggrijpt naar een stedenbouwkundig plan met straten en binnentuinen. Ook de zeer verzorgde uitwerking tot in de kleinste details overtuigde de jury.

In de categorie *Periphery* en tevens winnaar Mies Award 2017 viel de keuze op het project 'DeFlat Kleiburg' in Amsterdam ontworpen door de NL architects & XVW architectuur. Het is innovatieve renovatie van een strook bebouwing in de wijk Bijlmermeer met meer dan 500 appartementen. Opgetrokken in de jaren '60 was dit ensemble het voorbeeld van de moderne CIAM doctrine, eindeloze strokenbouw met een monotone verschijning ingeplant in het groen. Delen van de Bijlmer werden gesloopt en andere werden te koop aangeboden voor één euro.

Kondor WesselsVastgoed ontwikkelde samen met de architecten een renovatieplan in plaats van te slopen. De appartementen werden gestript en ook verkocht aan geïnteresseerden. De gesloten sokkel waar vroeger bergingen waren ondergebracht werd opengewerkt. Met het introduceren van maisonnette woningen werden de sokkel geactiveerd. Ook de hoeken van het bouwvolume kregen een ruime beglazing. Met een strategisch plan en een aantal ingrepen werd de leefbaarheid vergroot. Het is de eerste maal dat een huisvestingsproject finalist wordt van de Mies Award. Een dergelijk project is in België niet mogelijk omdat wij nooit een zo grootschalig project als de Bijlmermeer hebben gebouwd. De meeste

woontorens in België waren bestemd voor de privé sector met als bedrijven Etrimo uit Brussel en het Antwerps bedrijf Amelinckx.

Schaarbeek, bureau MSA / V+, © MSA / V+

Tot verrassing van velen, zelfs van de Belgische adviseurs, koos de jury voor een project in Schaarbeek, voor de bijzondere categorie “Emerging Architect”. Dit project, een ontwerp van het bureau MSA / V+, is gelegen naast de Van Praetbrug. Wie de trein neemt van Leuven naar Brussel kan dit gebouw goed zien liggen. Schaarbeek ontwikkelde jaren geleden een plan voor stadsvernieuwing waarbij werd gestart met nieuwbouw op onbenutte of verwaarloosde hoeklocaties. Het is een strategie om de heropleving van een buurt te stimuleren met belangrijke visuele bakens. De witte verschijning steekt fel af tegen de bruine en donkere bakstenen van de aanpalende bebouwing. Op en uiterst moeilijke site - noord oriëntatie en geluidhinder van auto's en treinen - wist MSA / V+ grote huurappartementen te voorzien. Er is echter geen lift voorzien en er werd gekozen voor een collectief dakterras.

Op de website van de Mies Award kan men meer info vinden van deze editie evenals beelden van de 353 projecten die werden ingezonden voor de editie 2017. Vorig jaar publiceerde de Mies Foundation de 864 dikke Atlas met een overzicht van alle inzendingen (2.881 gebouwen!) sinds 1988 uit 38 landen. Het is zowat de Michelin gids voor de Europese architectuur. Een interessant document om een reis voor te bereiden.

Marc Dubois, Architect Journalist VVJ

www.miesaward.com

BOZAR tot 22 oktober 2017 / Vrije toegang
Coproductie: BOZAR, Fundacio Mies Van der Rohe, Barcelona

Op 12 oktober is er een lezing van Benoit Moritz (MSA)